

Ministarstvo
finansija

Adresa: ul. Stanka Dragojevića 2,
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 242 835
fax: +382 20 224 450
www.mif.gov.me

Br: 05-02-040/25-24409/2

Podgorica, 22.07.2025. godine

Za MINISTARSTVO FINANSIJA, DIREKTORAT ZA PORESKE I CARINSKE SISTEME,
Stanka Dragojevića br. 2, Podgorica

Predmet: Mišljenje na Predlog zakona o registraciji privrednih i drugih subjekata

Veza: Vaš akt broj: 10-040/25-24409/1 od 22.07.2025. godine

Poštovani,

Povodom *Predloga zakona o registraciji privrednih i drugih subjekata*, Ministarstvo finansija daje sledeće:

MIŠLJENJE

Jedan od razloga za donošenje ovog zakona jeste podnormiranost u oblasti registracije privrednih i drugih subjekata, što proizvodi dosta nejasnoća u postupanju, a onda i različitu i nejedinstvenu praksu kao i suprotna tumačenja.

Na tekst *Predloga zakona* i pripremljeni Izveštaj o analizi uticaja propisa, sa aspekta implikacija na poslovni ambijent, nemamo primjedbi.

Uvidom u dostavljeni tekst i Izveštaj o analizi uticaja propisa, u dijelu procjene fiskalnog uticaja utvrđeno je, da za implementaciju ovog Zakona nijesu potrebna dodatna finansijska sredstva iz budžeta Crne Gore.

Shodno navedenom, sa aspekta državnog budžeta nemamo primjedbi na *Predlog zakona o registraciji privrednih i drugih subjekata*.

S poštovanjem,

MINISTAR
Novica Vuković

**ZAKON
O REGISTRACIJI PRIVREDNIH I DRUGIH SUBJEKATA**

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1

Ovim zakonom uređuje se način vođenja Centralnog registra privrednih i drugih subjekata (u daljem tekstu: CRPS), sadržaj tog registra, postupak registracije privrednih i drugih subjekata i stečajnih masa, javnost i objavljivanje podataka, korišćenje, zaštita i čuvanje podataka iz registra, kao i druga pitanja od značaja za postupak registracije.

CRPS

Član 2

(1) CRPS je javna i jedinstvena baza podataka koja se vodi u elektronskoj formi.

(2) Sastavni dio CRPS-a je i dokumentacija na osnovu koje se podaci unose u CRPS.

Privredni i drugi subjekti

Član 3

(1) Privredni subjekat je pravno ili fizičko lice koje obavlja djelatnost proizvodnje i/ili prometa robe odnosno, vršenja usluga na tržištu radi sticanja dobiti i koje je registrovano u CRPS.

(2) Drugi subjekat je pravno lice koje obavlja djelatnost u skladu sa posebnim zakonom i koje je registrovano u CRPS.

Nadležnost za vođenje CRPS-a

Član 4

CRPS vodi organ uprave nadležan za poslove poreza (u daljem tekstu: nadležni organ za registraciju).

Subjekti registracije

Član 5

(1) Subjekti registracije, u skladu sa ovim zakonom su:

- 1) privredni subjekti (privredno društvo, preduzetnik, dio stranog privrednog društva, evropsko društvo i evropsko ekonomsko interesno udruženje);
- 2) drugi subjekti koji u skladu sa posebnim propisima imaju obavezu registracije u CRPS (ustanove, nevladine organizacije koja neposredno obavlja privrednu djelatnost, regulatorna i nezavisna tijela, zadruge, kooperative i druga pravna lica).

(2) Pored subjekata registracije iz stava 1 ovog člana, u CRPS se registruju i stečajne mase.

Upotreba rodno osjetljivog jezika

Član 6

Izrazi koji se u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

Značenje izraza

Član 7

Izrazi upotrebljeni u ovom zakonu, imaju sljedeće značenje:

- 1) **registracija** podrazumijeva unos podataka koji se odnose na osnivanje, promjene i brisanje privrednih i drugih subjekata, kao i unos promjene i brisanja drugih podataka koji se registruju u CRPS;
- 2) **rješenje o registraciji** je dokument koji donosi nadležni organ za registraciju, potpisan kvalifikovanim elektronskim potpisom i pečatom i služi kao dokaz da je registrovano osnivanje, promjena ili brisanje privrednog ili drugog subjekta, odnosno da je registrovan unos, promjena ili brisanje drugih podataka;
- 3) **dan registracije u CRPS** je datum registracije upisan u rješenju o registraciji;
- 4) **sredstvo elektronske identifikacije** je skup podataka, računarska oprema (hardver) ili računarski program (softver) koji sadrže identifikacione podatke u elektronskom obliku ili povezuju fizičko lice, pravno lice ili organ vlasti sa tim podacima, a koji se koriste za autentifikaciju za uslugu u elektronskom obliku;
- 5) **kvalifikovani certifikat za elektronski potpis** je certifikat koji izdaje kvalifikovani davalac elektronske usluge povjerenja u skladu sa zakonom kojim se uređuje elektronska identifikacija i elektronski potpis;
- 6) **kvalifikovani davalac elektronske usluge povjerenja** je fizičko ili pravno lice koje vrši kvalifikovane elektronske usluge povjerenja i ispunjava uslove za vršenje tih usluga u skladu sa zakonom kojim se uređuje elektronska identifikacija i elektronski potpis;
- 7) **izvod** je javna isprava koju izdaje nadležni organ za registraciju, a koji sadrži registrovane podatke, prema stanju u trenutku izdavanja javne isprave;
- 8) **objavljivanje** je elektronsko prikazivanje na internet stranici CRPS-a podataka i dokumenata koji su predmet registracije, odluka koje su donijete u postupku registracije i podataka i dokumenata koji nijesu predmet registracije;
- 9) **podatak** je činjenica koja je zakonom propisana kao predmet registracije i koja je sadržana u dokumentu donesenom u skladu sa zakonom ili drugim propisom;
- 10) **stečajna masa** je stečajna masa stečajnog dužnika koju, po donošenju rješenja o zaključenju stečajnog postupka nad stečajnim dužnikom, čine sredstva izdvojena po osnovu osporenih potraživanja, sredstva koja se ostvare okončanjem posebnih postupaka i parničnog postupka u korist stečajnog dužnika i neraspoređena i novopronađena sredstva i stečajna masa u koju ulaze novčana sredstva ostvarena prodajom stečajnog dužnika kao pravnog lica, kao i ostala sredstva, imovina i prava stečajnog dužnika, koja nijesu bila predmet prodaje stečajnog dužnika kao pravnog lica;
- 11) **zbirka isprava** sadrži isprave na osnovu kojih se vrši upis privrednog i drugog subjekta ili upis promjene podataka o privrednom i drugom subjektu, kao i dokaze i isprave izdate od nadležnih organa u određenom postupku, kao i druge dokaze i isprave koje se koriste u postupku registracije.

II. CENTRALNI REGISTAR PRIVREDNIH I DRUGIH SUBJEKATA

Registri

Član 8

CRPS čine registri:

- 1) privrednih subjekata;
- 2) drugih subjekata;

3) stečajnih masa.

Sadržaj registara

Član 9

(1) Registar privrednih subjekata sadrži podatke o preduzetniku, ortačkom društvu, komanditnom društvu, društvu sa ograničenom odgovornošću, akcionarskom društvu i djelu stranog privrednog društava, zabilježbama, statusu i postupcima koji se odnose na ove subjekte.

(2) Registar drugih subjekata sadrži podatke o javnim i privatnim ustanovama, nevladinim organizacijama koje neposredno obavljaju privrednu djelatnost, regulatornim i nezavisnim tijelima, zadrugama, kooperativama i drugim pravnim licima i organizacijama.

(3) Registar stečajnih masa sadrži podatke o stečajnoj masi.

(4) Bliži sadržaj i način vođenja registra, iz st. 1, 2 i 3 ovog člana propisuje organ uprave nadležan za poslove finansija (u daljem tekstu: Ministarstvo).

Status privrednih i drugih subjekata

Član 10

(1) Nadležni organ za registraciju privrednim i drugim subjektima registrovanim u CRPS dodjeljuje status:

1) registrovan:

- aktivan,
- neaktivan,
- u prekidu;

2) u stečaju;

3) u likvidaciji, sa naznakom vrste likvidacije;

4) obrisani, sa naznakom koji je postupak sproveden.

(2) Podatak o statusu privrednih i drugih subjekata je javan.

Dodjeljivanje statusa registrovan aktivan

Član 11

Status registrovan aktivan nadležni organ za registraciju dodjeljuje privrednom i drugom subjektu, po službenoj dužnosti, danom registracije osnivanja privrednog, odnosno drugog subjekta.

Dodjeljivanje statusa registrovan neaktivan

Član 12

(1) Status registrovan neaktivan nadležni organ za registraciju dodjeljuje:

1) privrednom i drugom subjektu, po službenoj dužnosti, kada po isteku kalendarske godine u kojoj je bio dužan da, u skladu sa zakonom kojim se uređuje računovodstvo, nadležnom organu dostavi godišnji finansijski izvještaj, taj izvještaj ne dostavi;

2) privrednom subjektu koji nije uskladio organizaciju i izvršio registraciju promjena podataka u CRPS, u skladu sa zakonom kojim se uređuju privredna društva.

(2) Nadležni organ za registraciju dužan je da na svojoj internet stranici objavi spisak neaktivnih privrednih i drugih subjekata, najkasnije u roku od deset mjeseci od dana kada su privredni ili drugi subjekti bili dužni da dostave izvještaj iz stava 1 ovog člana.

Ponovno dodjeljivanje statusa aktivan

Član 13

Kad privredni odnosno drugi subjekat dostavi godišnji finansijski izvještaj iz člana 12 stav 1 ovog zakona nadležnom organu za registraciju, taj organ dužan je da, u roku od tri radna dana od dana dostavljanja tog izvještaja, dodjeli tom privrednom odnosno drugom subjektu status registrovan aktivan.

Dodjeljivanje statusa u prekidu

Član 14

(1) Status registrovan u prekidu nadležni organ za registraciju dodjeljuje preduzetniku, po prijemu registracione prijave o prekidu obavljanja djelatnosti.

(2) Ako preduzetnik u registracionoj prijavi navede datum nastavka obavljanja djelatnosti, nadležni organ za registraciju po službenoj dužnosti preduzetniku dodjeljuje status registrovan aktivan, na dan naveden u registracionoj prijavi.

(3) Ako preduzetnik u registracionoj prijavi ne navede datum nastavka obavljanja djelatnosti, status registrovan aktivan biće mu dodijeljen, po prijemu registracione prijave o nastavku obavljanja djelatnosti.

Dodjeljivanje statusa u stečaju

Član 15

Status u stečaju, nadležni organ za registraciju dodjeljuje privrednom odnosno drugom subjektu, na osnovu rješenja o otvaranju stečajnog postupka koje dostavlja nadležni sud.

Dodjeljivanje statusa u likvidaciji

Član 16

Status u likvidaciji nadležni organ za registraciju dodjeljuje privrednom odnosno drugom subjektu, na osnovu registracione prijave likvidacije.

Dodjeljivanje statusa obrisani

Član 17

Status obrisani nadležni organ za registraciju dodjeljuje privrednom odnosno drugom subjektu na osnovu rješenja o zaključenju stečajnog postupka, rješenja o likvidaciji, pravosnažne i izvršne presude nadležnog suda ili rješenja o prestanku važenja odnosno oduzimanja akta o koncesiji, licence, dozvole ili odobrenja za obavljanje određene djelatnosti ili brisanjem iz registra nadležnog organa.

Javnost podataka i uvid u CRPS

Član 18

(1) Podaci registrovani u CRPS su javno dostupni, osim podataka za koje postoje ograničenja propisana zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti ili ako podatak predstavlja informaciju u vezi poreskih obaveza ili poslovnu tajnu, u skladu sa zakonom.

(2) Uvid u podatke i zbirku isprava koji su registrovani u CRPS može se vršiti u bilo koje vrijeme putem internet stranice CRPS-a, u skladu sa zakonom kojim se uređuje elektronska uprava i elektronsko poslovanje.

(3) Na podatke o ličnosti koji se obrađuju u postupku registracije u CRPS, primjenjuje se zakon kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti.

(4) Prepostavka tačnosti i savjesnosti je na strani trećih lica koja se u pravnom prometu pouzdaju u javno dostupne podatke iz CRPS-a usljed čega treća savjesna lica ne smiju snositi štetne posljedice zbog netačnih ili pogrešnih podataka upisanih u CRPS.

(5) Podaci iz registracione prijave i dostavljena dokumentacija se upisuju u CRPS prema vremenu njihovog dostavljanja.

III. POSTUPAK REGISTRACIJE

Pokretanje postupka registracije

Član 19

- (1) Postupak registracije pokreće se podnošenjem registracione prijave nadležnom organu za registraciju elektronskim putem.
- (2) Uz registracionu prijavu podnosi se dokumentacija na osnovu koje se vrši registracija, u originalu ili ovjerenom prepisu, a ako se registracija vrši na osnovu akta Vlade Crne Gore ili organa lokalne samopurave podnosi se akt tih organa objavljen u „Službenom listu Crne Gore“, odnosno „Službenom listu Crne Gore - Opštinski propisi“.
- (3) Potpisivanje elektronske prijave i dokumenata, kao i digitalizacija dokumenata, vrši se u skladu sa propisima kojima se uređuje elektronski potpis i elektronski dokument.
- (4) Validacija kvalifikovanog elektronskog potpisa na prijavi iz stava 2 ovog člana vrši se prema vremenu prijema prijave.
- (5) Registraciona prijava podnosi se na jedinstvenom obrascu u elektronskom obliku.
- (6) Podnosilac registracione prijave može da dopuni registracionu prijavu i dokumentaciju potrebnu za registraciju do dana donošenja rješenja o registraciji.
- (7) Svaka promjena u privrednom ili drugom subjektu, mora se prijaviti nadležnom organu za registraciju u roku od sedam dana od dana nastale promjene, radi registracije promjene podataka.
- (8) Postupak registracije po službenoj dužnosti (izuzev registracije osnivanja) može izvršiti nadležni organ za registraciju, u skladu sa ovim zakonom.
- (9) Obrazac registracione prijave, dokumentaciju iz stava 2 ovog člana i uputstvo za popunjavanje registracione prijave, kao i bliži način dostavljanja propisuje Ministarstvo.

Ovlašćeno lice za podnošenje registracione prijave za privredne subjekte

Član 20

(1) Ovlašćeno lice za podnošenje registracione prijave za preduzetnika je preduzetnik, odnosno lice koje preduzetnik ovlasti.

(2) Ovlašćeno lice za podnošenje registracione prijave za privredna društva je osnivač privrednog društva ili lice koje osnivač ovlasti, odnosno zakonski zastupnici privrednog društva imenovani u skladu sa zakonom kojim se uređuju privredna društva i lica koja ovlaste ti zastupnici.

(3) Ovlašćeno lice za podnošenje registracione prijave za dio stranog društva je zakonski zastupnik stranog društva i lice koje ovlasti zakonski zastupnik stranog

društva, odnosno lica imenovana u skladu sa zakonom kojim se uređuju privredna društva i lica koja ovlaste ta lica.

(4) U slučaju likvidacije akcionarskog društva, društva sa ograničenom odgovornošću, komanditnog i ortačkog društva, ovlašćeno lice za podnošenje registracione prijave je likvidator, a u slučaju skraćenog postupka dobrovoljne likvidacije članovi društva ili lica koja ovlaste članovi društva.

Ovlašćeno lice za podnošenje registracione prijave za druge subjekte

Član 21

(1) Ovlašćeno lice za podnošenje registracione prijave za druge subjekte u CRPS su osnivač, zastupnik ili punomoćnik tog subjekta.

(2) U slučaju stečaja, ovlašćeno lice za podnošenje registracione prijave je stečajni upravnik i druga lica imenovana u skladu sa zakonom kojim se uređuje stečaj ili lica koja oni ovlaste.

(3) U slučaju likvidacije ovlašćena lica su likvidatori, a u slučaju skraćenog postupka dobrovoljne likvidacije osnivači ili lica koja oni ovlaste.

Ovlašćeno lice za podnošenje registracione prijave za registraciju stečajne mase

Član 22

Ovlašćeno lice za podnošenje registracione prijave za registraciju stečajne mase je zastupnik stečajne mase.

Odgovornost podnosioca registracione prijave

Član 23

Podnosioci registracionih prijava iz čl. 20, 21 i 22 ovog zakona odgovorni su za vjerodostojnost i tačnost podataka i dokumenata koje dostavljaju nadležnom organu za registraciju, pod materijalnom i krivičnom odgovornošću.

Potvrda o prijemu registracione prijave

Član 24

Nadležni organ za registraciju nakon prijema registracione prijave i dokumentacije potrebne za registraciju, podnosiocu registracione prijave izdaje potvrdu o prijemu registracione prijave u elektronskom obliku.

Ispitivanje uslova za postupanje po registracionoj prijavi

Član 25

(1) U momentu podnošenja registracione prijave, nadležni organ za registraciju provjerava da li su ispunjeni uslovi za registraciju, i to da li je:

- 1) nadležan za postupanje po registracionoj prijavi;
- 2) registraciona prijava podnijeta od ovlašćenog lica;
- 3) podnosilac registracione prijave potpisao da je odgovoran za vjerodostojnost i tačnost dostavljenih podataka i dokumenata;
- 4) u registracionu prijavu unijet svaki podatak neophodan za dalje postupanje;
- 5) dokumentacija dostavljena uz registracionu prijavu kompletna;
- 6) osnivački akt i statut sačinjeni u propisanom obliku i sa elementima utvrđenim Zakonom o privrenim društvima u dijelu podataka koji se registruju;
- 7) ispunjen uslov za osnivanje privrednog društva u pogledu minimalnog osnivačkog kapitala, djelatnosti, broja članova društva;

- 8) podatak iz registracione prijave i dokumentacije koja se uz prijavu dostavlja istovjetan sa podacima upisanim u odgovarajuće registre;
- 9) uplaćena naknada za registraciju;
- 10) registraciona prijava podnijeta u propisanim roku, ako je taj rok posebnim zakonom propisan;
- 11) istovjetan podatak ili dokument već registrovan.

(2) Radi utvrđivanja istovjetnosti podataka iz stava 1 tačka 6 ovog zakona, organi koji vode registre dužni su da nadležnom organu za registraciju omoguće pristup tim podacima.

(3) Ako prilikom provjere podataka uvidom u registre iz stava 1 ovog člana nadležni organ za registraciju utvrdi da podaci iz registracione prijave i dostavljene dokumentacije i podaci upisani u te registre nijesu istovjetni, zahtijevaće od podnosioca prijave da bez odlaganja uskladi podatke u registracionoj prijavi.

Obustava postupka

Član 26

(1) Lice ovlašćeno za podnošenje registracione prijave može da odustane od postupka registracije do donošenja rješenja o registraciji.

(2) U slučaju iz stava 1 ovog člana lice ovlašćeno za podnošenje registracione prijave dužno je da nadležnom organu za registraciju dostavi obavještenje o odustanku od registracije.

(3) Nadležni organ za registraciju, u roku od tri radna dana od prijema obavještenja iz stava 2 ovog člana, donosi rješenje kojim se postupak registracije obustavlja.

(4) U slučaju iz stava 2 ovog člana lice ovlašćeno za podnošenje registracione prijave nema pravo na povraćaj naknade za registraciju.

Donošenje rješenja, sadržaj i dostavljanje rješenja o registraciji

Član 27

(1) Nadležni organ za registraciju dužan je da, u roku od tri radna dana od dana prijema uredne registracione prijave i dokumentacije potrebne za registraciju, u skraćenom postupku donese rješenje o registraciji.

(2) Nadležni organ za registraciju rješenjem o registraciji osnivanja privrednog odnosno drugog subjekta dodjeljuje registracioni broj i poreski identifikacioni broj (PIB).

(3) Prilikom svake registracije promjene podatka, privrednom odnosno drugom subjektu se uz registracioni broj dodaje i broj promjene.

(4) Ako nadležni organ za registraciju utvrdi da nijesu ispunjeni uslovi za registraciju ili da je registraciona prijava i dokumentacija potrebna za registraciju neuredna, odnosno nepotpuna, donijeće rješenje o odbijanju registracije, u roku od tri radna dana od dana podnošenja registracione prijave.

(5) Rješenje o registraciji, odnosno o odbijanju registracije dostavlja se podnosiocu registracione prijave, odmah po donošenju.

(6) Nadležni organ za registraciju će izvršiti registraciju po neblagovremenoj registracionoj prijavi, uz obavezu podnošenja zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka nadležnom organu, u roku od sedam dana od dana registracije, protiv privrednog odnosno drugog subjekta koji je bio dužan da prijavu podnese blagovremeno.

Registracioni broj

Član 28

- (1) Registracioni broj sadrži identifikacionu oznaku i redni broj.
- (2) Bliži sadržaj i način dodjeljivanja identifikacionog broja propisuje Ministarstvo.

Evropski jedinstveni identifikator za privredne subjekte

Član 29

- (1) Privrednim subjektima dodjeljuje se evropski jedinstveni identifikator (EUID), koji sadrži registracioni broj, kako bi se preko sistema interkonekcije registara privrednih subjekata moglo utvrditi da su registrovana u Crnoj Gori.
- (2) Sistem interkonekcije registara privrednih subjekata iz stava 1 ovog člana je sistem veze između registara privrednih subjekata država članica Evropske unije koji je zasnovan na zajedničkoj elektronsko-tehnološkoj platformi i portalu koji predstavlja jedinstvenu evropsku pristupnu tačku.
- (3) Bliži sadržaj i način dodjeljivanja EUID broja propisuje Ministarstvo.

Registracija rezervacije naziva

Član 30

- (1) Postupak registracije rezervacije naziva pokreće se podnošenjem registracione prijave u kojoj je zahtijevana rezervacija naziva.
- (2) Nadležni organ za registraciju rezervisaće naziv u korist podnosioca prijave i to na period od 90 dana, od dana donošenja rješenja o registraciji.
- (3) Nakon isteka perioda od 90 dana, od dana donošenja rješenja o registraciji smatraće se da je naziv slobodan za upotrebu.
- (4) Podnosilac registracione prijave koji je rezervisao naziv može da prenese rezervaciju naziva na drugo lice, u toku trajanja rezervacije naziva.

Zabrana retroaktivnog upisa

Član 31

U postupku registracije nije dozvoljen retroaktivan unos podataka koji se odnose na osnivanje, promjene i brisanje privrednih i drugih subjekata, kao i unos promjene i brisanja drugih podataka koji se registruju u CRPS.

Ispravka podatka u CRPS

Član 32

- (1) Nadležni organ za registraciju, po službenoj dužnosti ili na zahtjev trećeg lica, može da izvrši ispravku podatka u CRPS, koja ima tehnički karakter.
- (2) Ispravka podatka koja ima tehnički karakter odnosi se na očiglednu grešku koja je nastala prilikom unosa podataka u CRPS.
- (3) Nadležni organ za registraciju dužan je da u roku od tri radna dana od dana saznanja za grešku, ili od dana prijema zahtjeva za ispravku podatka, izvrši ispravku u CRPS i donese rješenje o ispravci podatka.
- (4) Rješenje o ispravci podatka dostavlja se podnosiocu zahtjeva odmah po donošenju.

Žalba na rješenje

Član 33

- (1) Protiv rješenja nadležnog organa za registraciju može se izjaviti žalba Ministarstvu, u roku od 15 dana od dana objavljivanja rješenja na internet stranici CRPS-a.

- (2) Žalba iz stava 1 ovog člana ne odlaže izvršenje rješenja.

Zabilježba

Član 34

- (1) U CRPS se unose zabilježbe koje se odnose na podatke koji se registruju.
- (2) Upis i objavljivanje zabilježbe vrši se na osnovu zahtjeva ili po službenoj dužnosti, u roku od tri radna dana od dana dostavljanja zahtjeva ili saznanja.
- (3) Nadležni organ za registraciju dužan je da nakon upisa zabilježbe u CRPS, podatke iz zabilježbe objavi na internet stranici CRPS-a i učini ih dostupnim kroz izvod.
- (4) Ako nadležni organ za registraciju prilikom odlučivanja o zahtjevu za upis zabilježbe utvrdi da nijesu ispunjeni uslovi za upis zabilježbe, u roku od tri radna dana donosi rješenje kojim se zahtjev odbija kao neosnovan.

Objavljivanje registrovanih podataka u CRPS

Član 35

- (1) Podaci registrovani u CRPS objavljuju se na internet stranici CRPS-a, danom registracije.
- (2) U slučaju bilo kakvih odstupanja podataka i dokumenata upisanih i objavljenih na internet stranici CRPS u odnosu na podatke i dokumenta koji se koriste u pravnom prometu, tačnim se smatraju podaci i dokumenta upisani i objavljeni u CRPS.
- (3) Kada je posebnim propisima utvrđena obaveza objavljivanja akata, dokumenata, podataka ili informacija, nadležni organ za registraciju će ta akata, dokumenata, podatke ili informacije objaviti na internet stranici CRPS-a.

Primjena pravila upravnog postupka

Član 36

Na postupak registracije, odbijanje registracije i postupak po žalbi na rješenje nadležnog organa za registraciju, primjenjuju se odredbe zakona kojima se uređuje upravni postupak, ako ovim zakonom nije drukčije propisano.

IV. KORIŠĆENJE, ZAŠTITA I ČUVANJE PODATAKA SADRŽANIH U CRPS

Korišćenje podataka iz Registra

Član 37

- (1) Podatke iz CRPS-a može da koristi Ministarstvo za vršenje poslova iz svoje nadležnosti u skladu zakonom.
- (2) Državni organi, organi državne uprave, organi lokalne samouprave, odnosno lokalne uprave i drugi organi i organizacije mogu da koriste podatke iz CRPS-a za obavljanje poslova iz svoje nadležnosti, ako su za korišćenje tih podataka ovlašćeni zakonom.
- (3) Organi i organizacije iz st. 1 i 2 ovog člana, dužni su da obezbijede zaštitu podataka koje koriste od slučajnog ili neovlašćenog pristupa, korišćenja, obrade i prosljeđivanja, u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti.
- (4) Podaci iz CRPS-a mogu da se koriste za statističke, naučne, istraživačke i druge namjene, bez navođenja privrednog društva, drugog subjekta, na koga se podaci odnose, u skladu sa zakonom.

Zaštita i čuvanje podataka u CRPS-u

Član 38

(1) Podaci u CRPS-u se upisuju, mijenjaju, brišu, čuvaju i koriste za namjene utvrđene ovim zakonom, a za druge namjene na osnovu pisane saglasnosti lica čiji se podaci obrađuju, u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti.

(2) Nadležni organ za registraciju će obezbijediti da se svi dokumenti i informacije podnijete u okviru osnivanja privrednog ili drugog subjekta, dijela društva ili dijela stranog društva ili dosijea tog subjekta čuvaju u registrima u formatu koji su u čitljivom i pretraživom formatu ili kao strukturirani podaci.

(3) Podatke iz stava 1 ovog člana nadležni organ za registraciju dužan je da čuva najmanje pet godina nakon brisanja iz CRPS-a privrednog odnosno drugog subjekta.

Objavljivanje podataka i dokumenata na internet stranici CRPS-a

Član 39

(1) CRPS na svojoj internet stranici objavljuje:

- poslovno ime privrednog odnosno drugog subjekta;
- skraćeno poslovno ime privrednog odnosno drugog subjekta;
- oblik obavljanja djelatnosti;
- šifre djelatnosti;
- naziv djelatnosti;
- registracioni broj;
- EUID broj;
- PIB;
- datum osnivanja;
- datum promjene;
- broj promjene;
- adresu sjedišta;
- mjesto sjedišta;
- izdvojeno mjesto poslovanja;
- adresu prijema službene pošte;
- mjesto prijema službene pošte;
- web adresu;
- e-mail adresu;
- broj telefona;
- status;
- iznos upisanog osnovnog kapitala;
- podatke o licima u društvu: ime i prezime, ulogu, da li je ovlašćenje za zastupanje pojedinačno ili kolektivno, da li je ovlašćenje za zastupanje ograničeno ili neograničeno i udio;
- podatke o djelovima privrednog odnosno drugog subjekta;
-
- podatke iz registracione prijave;
- registracionu prijavu (na crnogorskom i engleskom jeziku);
- pravila o osnivanju privrednih društava;
- pravilnik kojim se uređuje bliži sadržaj registracione prijave i dokumentacija potrebna za registraciju privrednih i drugih subjekata i stečajne mase u CRPS;
- odluka kojim se uređuje visina naknade za registraciju privrednih subjekata odnosno drugih subjekata i stečajne mase u CRPS;

- pravilnik kojim se uređuje bliži sadržaj i način dodjeljivanja registracionog broja za privredne i druge subjekte i stečajnu masu i sadržaj način dodjeljivanja EUID broja;
- pravilnik kojim se uređuje bliži sadržaj i način vođenja registara u CRPS;
- odluku o osnivanju i statut;
- odluku o izmjeni statuta;
- podatak o imenovanju, prestanku obavljanja funkcije i promjeni podataka o licima u privrednom odnosno drugom subjektu;
- podatak o državljanstvu osnivača (preduzetnika, ortaka u ortačkom društvu, komplementara i komanditora u komanditnom društvu, članova u društvu sa ograničenom odgovornošću i akcionara u akcionarskom društvu);
- finansijski izvještaj za svaku finansijsku godinu;
- podatak o započinjanju odnosno otvaranju i okončanju postupka likvidacije ili stečaja privrednog odnosno drugog subjekta;
- sudsku odluku kojom je utvrđena ništavost osnivačkog akta privrednog odnosno drugog subjekta;
- imenovanja likvidatora odnosno stečajnog upravnika, podatke o njima i njihovim ovlašćenjima, osim ako ta ovlašćenja izričito i isključivo proizlaze iz zakona ili statuta privrednog odnosno drugog subjekta;
- uslove za člana upravnog odbora, nadzornog odbora, odbora direktora;
- svaku promjenu podataka iz ovog člana.

Pristup dokumentima i podacima upisanim u CRPS

Član 40

(1) Nadležni organ za registraciju će, na zahtjev podnosioca, izdati elektronske kopije podataka i dokumenata iz člana 39 ovog zakona, kao i potvrde i izvode o drugim podacima iz CRPS-a, u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva.

(2) Nadležni organ za registraciju nije dužan da izdaje elektronske kopije dokumenata i podataka iz člana 39 ovog zakona, ako su te kopije podataka i dokumenata dostavljene prije 1. januara 2012. godine.

Odgovornost nadležnog organa za registraciju

Član 41

(1) Nadležni organ za registraciju uvidom u Centralni registar stanovništva Crne Gore, kaznenu evidenciju, Registar novčanih kazni i prekršajne evidencije i druge odgovarajuće registre vrši provjeru podataka dostavljenih u registracionoj prijavi i odgovoran je za njihovu tačnost i vjerodostojnost.

(2) Za podatke koje nije u mogućnosti da provjeri uvidom u registre iz stava 1 ovog člana, nadležni organ za registraciju odgovara za istovjetnost sa podacima iz registracione prijave i dokumentacije potrebne za registraciju.

V. NAKNADE ZA REGISTRACIJU

Obaveza plaćanja naknade

Član 42

(1) Za registraciju, unosa podataka koji se odnose na osnivanja, promjene i brisanja privrednih i drugih subjekata, kao i unos promjene i brisanja drugih podataka koji se registruju u CRPS, registraciju upisa, promjene i brisanja stečajnih masa u CRPS, registraciju rezervacije i prenosa naziva društva, uvida u spise koji nijesu

objavljeni na internet stranici CRPS-a, unosa i brisanja zabilježbe koje se odnose na podatke koji se registruju, izdavanje potvrda i izvoda iz CRPS-a, kao i izdavanje dokumenata od CRPS-a, plaća se naknada.

(2) Obaveza plaćanja naknade iz stava 1 ovog člana nastaje danom podnošenja registracione prijave, odnosno danom podnošenja zahtjeva u skladu sa ovim zakonom.

(3) Organ nadležan za registraciju dužan je da vodi računa da cijena pribavljanja kopije svih ili bilo kog dijela dokumenata i informacija koji se koriste u postupku registracije, bilo na papiru ili elektronskim putem, ne prelazi njihove administrativne troškove, uključujući troškove izrade i održavanja registara.

(4) Sredstva od naknada iz stava 1 ovog člana prihod su budžeta Crne Gore.

(5) Visinu naknade iz stava 1 ovog člana propisuje Vlada.

VI. NADZOR

Član 43

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donijetih na osnovu ovog zakona vrši Ministarstvo finansija.

VII. KAZNE NE ODREDBE

Novčane kazne

Član 44

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 500 eura do 20.000 eura kazniće se privredni ili drugi subjekat ako:

- 1) nadležnom organu za registraciju dostavi podatak ili dokument koji nije vjerodostojan i tačan (član 23);
- 2) nadležnom organu za registraciju dostavi neblagovremenu registracionu prijavu (član 27 stav 6).

VIII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Rok za donošenje podzakonskih akata

Član 45

(1) Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

(2) Do donošenja propisa iz stava 1 ovog člana primjenjivaće se propisi donijeti na osnovu Zakona o privrednim društvima ("Službeni list CG", br. 65/20 i 146/21, 004/24), ako nijesu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Uspostavljanje registra

Član 46

(1) Centralni registar privrednih i drugih subjekata uspostaviće se u skladu sa zakonom, u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

(2) Podaci upisani u Centralni registar privrednih subjekata preuzeće se u Centralni registar privrednih i drugih subjekata iz stava 1 ovog člana.

(3) Dokumentacija Centralnog registra privrednih subjekata preuzeće se u Centralni registar privrednih i drugih subjekata, u roku od 15 dana od dana njegovog uspostavljanja.

(4) Do uspostavljanja Centralnog registra privrednih i drugih subjekata iz stava 1 ovog člana, registracija će se obavljati u Centralnom registru privrednih subjekata.

(5) Do uspostavljanja registracije elektronskim putem u skladu sa članom 19 ovog zakona, postupak registracije obavljaće se u papirnoj formi, na način koji propiše Ministarstvo.

Odložena primjena

Član 47

(1) Odredbe člana 29, 39, stav 1 tačka 7 i člana 47 ovog zakona primjenjivaće se od dana pristupanja Evropskoj uniji.

Stupanje na snagu

Član 48

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje Zakona o registraciji privrednih i drugih subjekata sadržan je u članu 16 stav 1 tačka 5 Ustava Crne Gore, kojim je propisano da se zakonom, u skladu sa Ustavom, uređuju pitanja od interesa za Crnu Goru.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ovim zakonom uređuje se način vođenja Centralnog registra privrednih i drugih subjekata (u daljem tekstu: CRPS), sadržaj tog registra, postupak registracije privrednih i drugih subjekata i stečajnih masa, javnost i objavljivanje podataka, korišćenje, zaštita i čuvanje podataka iz registra, kao i druga pitanja od značaja za postupak registracije.

Razlozi za donošenje Zakona o registraciji privrednih i drugih subjekata bi se moglo podijeliti u četiri grupe i to:

- a) podnormiranost oblasti postupka registracije privrednih i drugih subjekata,
- b) usaglašavanje sa EU regulativom,
- c) kreiranje posebnih pravila registracionog postupka i ažurne i tačne baze podataka u CRPS,
- d) unapređenje poslovnog ambijenta kroz stvaranje uslova za brz i jednostavan postupak registracije.

Jedan od ključnih razloga za donošenje ovog zakona jeste podnormiranost u oblasti registracije privrednih i drugih subjekata, što proizvodi dosta nejasnoća u postupanju a onda i različitu i nejedinstvenu praksu kao i suprotna tumačenja. Do sada, registracija je Zakonom o privrednim društvima (u daljem tekstu: ZoPD) bila obuhvaćena kroz Dio Deveti – Registracija, koji se sastojao od 6 odredbi. Imajući u vidu kompleksnost i značaj postupka registracije, evidentno je da ova oblast nije dovoljno razrađena ZoPD-om, te uprkos činjenici da je novi ZoPD usvojen 2020. godine, dio koji se odnosi na registraciju privrednih subjekata se nije značajnije mijenjao. Sa druge strane, postoji niz odredbi kroz ZoPD koji se odnose na registraciju u CRPS, s tim što su za neke oblike obavljanja djelatnosti odredbe manje ili više razrađene, dok za druge uopšte nijesu, što je upravo razlog različitog tumačenja i nejednakog postupanja u praksi. Cilj donošenja ovog zakona je da se sva pitanja koja se odnose na registraciju sistematizuju na jedno mjesto i propišu jasna pravila postupka od osnivanja, preko promjena do prestanka privrednog ili drugog subjekta. Dodatno, veoma je važno napomenuti da se, pored privrednih subjekata koji su prepoznati Zakonom o privrednim društvima (preduzetnik, ortačko društvo, komanditno društvo, društvo sa ograničenom odgovornošću, akcionarsko društvo i dio stranog društva), u CRPS registruju i subjekti koji nijesu prepoznati

ZoPD-om, a ne mogu se podvesti pod član 3 ovog Zakona („Ovaj zakon primjenjuje se i na privredna društva koja su osnovana u skladu sa posebnim zakonom i drugim propisom“). Tu se prije svega misli na: javne i privatne ustanove, nevladine organizacije koje obavljaju privrednu djelatnost, regulatorne agencije i nezavisna tijela kooperative, zadruge, i druga pravna lica. Pored toga, određeni subjekti koji se registruju u CRPS ne obavljaju privrednu djelatnost (npr. javna ustanova) a imaju obavezu registracije u CRPS. To znači da za određene subjekte koji se registruju u CRPS ne postoje zakonske odredbe koje razrađuju postupak registracije tih subjekata, a kao što je prethodno navedeno ZoPD se ne može primijeniti na njih. Pored odredbi ZoPD-a koji se odnose na registraciju, postoji i Pravilnik o postupku registracije, bližoj sadržini i načinu vođenja Centralnog registra privrednih subjekata kojim je propisana dokumentacija koja se dostavlja za registraciju. Ipak, ono što je nedostajalo u pravnom okviru jeste da se “životni ciklus” privrednog ili drugog subjekta, sa aspekta registracije, opiše od početka (osnivanja), tokom trajanja (sve izmjene) do kraja (prestanka). Važno je istaći da je sistematizovanje registracije privrednih i drugih subjekata u jedan zakon racionalno rješenje. Jer, imajući u vidu da se u CRPS pored privrednih upisuju i drugi subjekti ali i stečajna masa, moglo se pristupiti izradi više propisa ili kreiranju nekoliko registara, što ne bi bilo praktično ni sa aspekta troškova.

Prilikom izrade Zakona o registraciji privrednih i drugih subjekata, ukazala se potreba za usaglašavanjem sa EU regulativom. Konkretno, u ovom slučaju to se odnosi na Direktivu 2019/1151, koja se odnosi na osnivanje privrednih društava putem interneta, upis podružnica u registar i podnošenje dokumenata i informacija putem interneta. Jedan od najvažnijih zahtjeva direktive jeste omogućavanje osnivanja društava putem interneta i obezbjeđivanje što veće transparentnosti podataka i dokumenata koje se registru dostavljaju u postupku osnivanja, izmjene i brisanja. Dakle, važan segment rada i funkcije CRPS-a, a koji je razrađen i direktivama EU su transparentnost, dostupnost, ažurnost i tačnost podataka. Takođe, novina je da shodno odredbama Direktive podaci i dokumenta moraju biti dostupni u registru, odnosno moraju se objavljivati na stranici registra a ne u Službenom listu kako je to do sada bio slučaj. Iako je to standard u drugim zemljama, CRPS do sada na svojoj zvaničnoj internet stranici nije pružao informacije o ukupnom broju privrednih i drugih subjekata, razvrstavao ih na aktivne i neaktivne, obezbjeđivao informacije o statističkim podacima i dodatnim analizama koje se odnose na privredne i druge subjekte koji se registruju u CRPS. Ovim Zakonom je sve navedeno predviđeno. Cilj je da se CRPS bude registar sa tačnim, ažurnim i javno dostupnim podacima koji će se pristupanjem Crne Gore Evropskoj uniji moći povezati sa drugim registrima i razmjenjivati vjerodostojne podatke i dokumenta. Na taj način, daje se doprinos lakšoj integraciji Crne Gore u unutrašnje tržište Evropske unije, kao i rastu privlačnosti crnogorskog dijela unutrašnjeg tržišta za strane investicije i različite kompanije iz ostalih država članica.

Postupak registracije privrednih i drugih subjekata je kompleksan i u tom smislu je važno propisati jasna pravila ovog postupka (koja se razlikuju od upravnog postupka) kako bi se stekla pravna sigurnost a time obezbijedilo jedinstveno

postupanje u praksi umjesto da se zbog nepostojanja jasnih pravila postupanje u praksi razlikuje zavisno od tumačenja pojedinaca. Takođe, ono što je suštinski važno za kvalitetnu bazu podataka CRPS-a, a jasno je da bez dobrih registara odnosno vjerodostojnih i ažurnih podataka u njima sistemi ne mogu funkcionisati, jeste uvođenje novih statusa registrovan *aktivan/neaktivan/ u prekidu/u stečaju/u likvidaciji i obrisani*. Kao preduslov funkcionisanja CRPS-a, važno je da baza podataka bude tačna tj. ažurna i potpuna. Važeća regulativa ne daje osnov za „čišćenje“ baze. Prvenstveno, sve zemlje iz regiona koje su imale sličan slučaj kao Crna Gora da u registru postoji veliki broj neaktivnih ili tzv. „fantomskih“ privrednih ili drugih subjekata, odradile su proces velikog „čišćenja“ baze, za koju su osnov našli u zakonom definisanim procedurama. Ovdje naročito treba imati u vidu da je prema podacima dobijenim od Poreske uprave, čak oko 12.000 subjekata registrovanih u CRPS-u nije predalo finansijski izvještaj 10 godina (zaključno sa oktobrom 2024. godine), a oko 25.000 subjekata nije predalo finansijski izvještaj u zakonom predviđenom roku. Dakle, od izuzetnog je značaja da se kreira zakonski osnov kako bi se omogućilo da u narednom periodu dobijemo registar čijim podacima će se vjerovati i koje će koristiti sve zainteresovane strane (privatni sektor, javni sektor, EU itd.). Kada je u pitanju uporedna praksa, Sjeverna Makedonija je taj proces započela 2006. godine, Republika Srbija 2012. godine, i taj proces je podrazumijevao akciju cijele države i besplatnu preregistraciju svih subjekata. Ukratko, firme koje se nisu preregistrovale u zakonskom roku, dobile su status „neaktivan“, registar bi pokrenuo postupak prinudne likvidacije, objavio oglas za povjerioce koji je trajao i do godinu dana, i nakon toga bi se društvo brisalo iz registra. U Sloveniji je osnov za prinudnu likvidaciju i nemogućnost dostavljanja na datu adresu nakon drugog puta, kada se po službenoj dužnosti pokreće postupak. U Sloveniji postupak vodi sud, s tim što Slovenija nije imala veliko „čišćenje“ baze, jer se baza redovno ažurira.

Pored svega navedenog, dakle pored realne potrebe da se stanje u ovoj oblasti unaprijedi i ključna strateška dokumenta u Crnoj Gori prepoznaju važnost ove teme. Pitanje unapređenja registracionog postupka, uspostavljanja elektronske registracije i transformacije CRPS-a, svrstano je u prioritetne mjere. Konkretno, trenutno su tri strateška dokumenta uvrstila ovu temu u svoje agende i predviđela rokove za realizaciju. To su: Reformska agenda Crne Gore 2024-2027, Program ekonomskih reformi za Crnu Goru 2024-2026 i Fiskalna strategije Crne Gore za period 2024-2027. godine.

III. USAGLAŠENOST SA EVROPSKIM ZAKONODAVSTVOM I POTVRĐENIM MEĐUNARODNIM KONVENCIJAMA

U pripremi Zakona korišćena su komparativna iskustva zemalja u regionu, kao i iskustva razvijenih zemalja. Izrada ovog Zakona, s obzirom na predmet regulisanja, podrazumijeva potpuno usklađivanje njegovog teksta sa odredbama sljedećih kompanijskih direktiva iz prava Evropske unije:

- Direktiva 2017/1132/EU Evropskog parlamenta i Savjeta o određenim aspektima kompanijskog prava

- Direktiva 2019/1151/EU Evropskog parlamenta i Savjeta o izmjeni Direktive (EU) 2017/1132 u pogledu upotrebe digitalnih alata i postupaka u pravu društava.

IV. OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA

Kao odraz sadržaja i složenosti materije koja je predmet uređenja predmetnog teksta, predlog zakona sadrži osam poglavlja.

U poglavlju I. Osnovne odredbe (član 1-7) uređeni su predmet zakona, definicija CRPS-a i privrednih i drugih subjekata, nadležnost za vođenje CRPS-a, subjekti registracije, upotreba rodno osjetljivog jezika i značenje izraza.

Odredbom člana 1 Zakona o registraciji privrednih i drugih subjekata (u daljem tekstu: Zakon), propisano je da Zakon uređuje način vođenja Centralnog registra privrednih i drugih subjekata (u daljem tekstu: CRPS), sadržaj tog registra, postupak registracije privrednih i drugih subjekata i stečajnih masa, javnost i objavljivanje podataka, korišćenje, zaštita i čuvanje podataka iz registra, kao i druga pitanja od značaja za postupak registracije.

Članom 2 utvrđeno je da CRPS predstavlja javnu i jedinstvenu evidencionu bazu podataka koja vodi u elektronskoj formi i čiji je sastavni dio i dokumentacija na osnovu koje se podaci unose u CRPS.

Članom 3 utvrđena je definicija privrednih i drugih subjekata. Privredni subjekti su definisani kao pravno ili fizičko lice koje obavlja djelatnost proizvodnje i/ili prometa robe, odnosno, vršenja usluga na tržištu, radi sticanja dobiti i koje je registrovano u CRPS (privredno društvo, preduzetnik i dio stranog društva), dok je drugi subjekat definisan kao pravno lice koje obavlja djelatnost u skladu sa posebnim zakonom i koje je registrovano u CRPS (javne i privatne ustanove, nvo koje obavljaju privrednu djelatnost, regulatorna i nezavisna tijela, zadruge, kooperative i druga pravna lica).

Članom 4 nadležnost za vođenje CRPS-a povjerena je organu uprave nadležnom za poslove poreza.

Članom 5 definisano je ko se, u skladu sa Zakonom, smatra subjektom registracije. U tom smislu, subjekti registracije su:

- 1) privredna društva, preduzetnik i dio stranog društva, koji se u daljem tekstu zakona vode pod zajedničkim nazivom - privredni subjekti. Prethodno je iz razloga da bi se pojam privrednih subjekata uskladio sa Zakonom o privrednim društvima, odnosno pod privrednim subjektima su ovim zakonom obuhvaćeni oni subjekti koji obavljaju privrednu djelatnost shodno Zakonu o privrednim društvima.
- 2) drugi pravni subjekti koji, shodno posebnim propisima, imaju obavezu registracije u CRPS (javne i privatne ustanove, nvo koje obavljaju privrednu djelatnost, regulatorna i nezavisna tijela, zadruge, kooperative i druga pravna lica). Imajući u vidu da se veliki broj subjekata koji nijesu obuhvaćeni Zakonom o privrednim društvima registruju u CRPS, shodno posebnim propisima, stvorila se potreba da se i ti subjekti prepoznaju ovim Zakonom. Imajući u vidu da neki od subjekata ne obavljaju

privrednu djelatnost, to su oni obuhvaćeni nazivom „drugi subjekti“. Dodatno, ovdje su navedeni oni subjekti na koje se ne može primijeniti član 3 Zakona o privrednim društvima.

- 3) Pored privrednih i drugih subjekata, definisana je obaveza registracije stečajne mase u CRPS.

Odredbama 6 propisana upotreba rodno osjetljivog jezika, odnosno da izrazi koji se u Zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

Odredbama člana 7 utvrđeni su izrazi od značaja za primjenu Zakona.

U poglavlju II. Centralni registar privrednih i drugih subjekata (član 8-18) uređeni su registri CRPS-a, sadržaj registara, status privrednih i drugih subjekata, dodjeljivanje statusa registrovan aktivan, dodjeljivanje statusa registrovan neaktivan, ponovno dodjeljivanje statusa aktivan, dodjeljivanje statusa u prekidu, dodjeljivanje statusa u stečaju, dodjeljivanje statusa u likvidaciji, dodjeljivanje statusa obrisani i javnost podataka i uvid u CRPS. Status privrednih i drugih subjekata se po prvi put uvodi a cilj dodjeljivanja statusa u slučaju neispunjavanja zakonskih obaveza je prije svega da, svako zainteresovano lice uvidom u bazu može imati informaciju da društvo ne posluje redovno/aktivno s jedne strane, a sa druge strane da bi nadležni organ za registraciju imao i zakonski osnov da kreira tačnu i ažurnu bazu podataka. Dodatno, Direktiva 2019/1151 Evropskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Direktive (EU) 2017/1132 u pogledu upotrebe digitalnih alata i postupaka u pravu društava predviđa da bi podaci o statusu društava trebalo biti besplatno dostupni u registru. Pored svega navedenog, ova obveza je prepoznata i kroz Reformsku agendu, kao jedan od koraka za realizaciju mjere „*Uklanjanje regulatornih barijera i olakšavanje poslovanja*“, a rok za realizaciju je jun 2025. godine.

Odredbama člana 8 propisano je da CRPS čine registri privrednih subjekata, drugih subjekata i stečajnih masa.

Članom 9 propisan je sadržaj registara. Tako je propisano da Registar privrednih subjekata sadrži podatke o preduzetniku, ortačkom društvu, komanditnom društvu, društvu sa ograničenom odgovornošću, akcionarskom društvu i djelu stranog društava, zabilježbama, statusu i postupcima koji se odnose na ove subjekte. Registar drugih subjekata sadrži podatke o javnim i privatnim ustanovama, nevladinim organizacijama koje obavljaju privrednu djelatnost, regulatornim i nezavisnim tijelima, zadrugama, kooperativama i drugim pravnim licima. Registar stečajnih masa sadrži podatke o stečajnoj masi u skladu sa članom 7, tačka 7 ovog zakona. Narednim stavom je propisano da će bliži sadržaj registara biti uređen podzakonskim aktom koji donosi Ministarstvo.

Članom 10 propisano je da se prilikom registracije privrednim i drugim subjektima dodjeljuje status registrovan i to aktivan, neaktivan ili u prekidu. Takođe, propisano je da se privrednim i drugim subjektima može dodijeliti i drugi status i to:

- u stečaju, sa naznakom vrste stečaja;
- u likvidaciji, sa naznakom vrste likvidacije;
- obrisani, sa naznakom koji postupak je sproveden, kao i da je podatak o statusu javan.

Članom 11 i 12 propisano je da se, status registrovan aktivan nadležni organ za registraciju dodjeljuje privrednom i drugom subjektu po službenoj dužnosti nakon registracije osnivanja privrednog ili drugog subjekta, dok status registrovan neaktivan privrednim i drugim subjektima dodjeljuje po službenoj dužnosti kada, po isteku kalendarske godine u kojoj je bio dužan da, u skladu sa zakonom kojim se uređuje računovodstvo, dostavi godišnji finansijski izvještaj, isti ne dostavi nadležnom organu. Stavom 2 je propisana obaveza nadležnog organa za registraciju da objavi spisak neaktivnih privrednih i drugih subjekata najkasnije u roku od deset mjeseci od dana kada su privredni ili drugi subjekat bili dužni da dostave izvještaj iz stava 1 ovog člana.

Članom 13 propisano je popnovno dodjeljivanje statusa aktivan. Nadležni organ za registraciju će privrednom ili drugom subjektu dodijeliti status aktivan kad privredni i drugi subjekat dostavi godišnji finansijski izvještaj iz člana 12 stav 1 ovog zakona, nadležnom organu za registraciju, taj organ dužan je da u roku od tri radna dana od dana dostavljanja tog izvještaja, dodjeli tom privrednom odnosno, drugom subjektu status registrovan aktivan.

Članom 14 propisano je dodjeljivanje statusa u prekidu. Ovaj status se može dodijeliti samo preduzetniku, po prijemu registracione prijave. Stavovima 2 i 3 je propisano ponovno dodjeljivanje statusa aktivan preduzetniku u zavisnosti od toga da li je u prijavi naveo datum nastavka obavljanja djelatnosti ili nije.

Članom 15 propisano je da će nadležni organ za registraciju dodijeliti status u stečaju privrednom ili drugom subjektu, na osnovu rješenja o otvaranju stečajnog postupka koje dostavlja nadležni sud.

Članom 16 propisano je da će nadležni organ za registraciju dodijeliti status u likvidaciji privrednom ili drugom subjektu, na osnovu registracione prijave likvidacije.

Članom 17 propisano je da će nadležni organ za registraciju dodijeliti status obrisani privrednom ili drugom subjektu na osnovu rješenja o zaključenju stečajnog postupka, rješenja o likvidaciji, pravosnažne i izvršne presude nadležnog suda ili rješenja o prestanku važenja odnosno oduzimanja akta o koncesiji, licence, dozvole ili odobrenja za obavljanje djelatnosti ili brisanjem iz registara nadležnog organa.

Članom 18 obuhvaćeni su javnost podataka i uvid u CRPS. Cilj propisivanja ovih instituta jeste obezbjeđivanje što veće transparentnosti podataka i dokumenata koji se nalaze u CRPS, izuzev podataka za koje postoje ograničenja propisana zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti ili ako podatak predstavlja informaciju u vezi poreskih obaveza ili poslovnu tajnu. Stavom 2 je propisano da se uvid u može vršiti u bilo koje vrijeme pristupom internet stranici CRPS-a. Takođe, propisano je da se podaci i dokumenta upisuju u CRPS prema vremenu njihovog dostavljanja.

U poglavlju III. Postupak registracije (član 19-36) uređeni su: pokretanje postupka registracije, ovlašćeno lice za podnošenje registracione prijave za privredne subjekte, ovlašćeno lice za podnošenje registracione prijave za druge subjekte, ovlašćeno lice za podnošenje registracione prijave za registraciju stečajne mase, odgovornost podnosioca registracione prijave, potvrda o prijemu registracione prijave, ispitivanje uslova za postupanje po registracionoj prijavi, obustava postupka,

donošenje rješenja, sadržaj i dostavljanje rješenja o registraciji, registracioni broj, evropski jedinstveni identifikator za privredne subjekte, registracija rezervacije naziva, retroaktivan upis, ispravka podatka u CRPS, žalba na rješenje, zabilježba, objavljivanje registrovanih podataka u CRPS, primjena pravila upravnog postupka.

Odredbama člana 19 propisano je da se postupak registracije u CRPS za privredne i druge subjekte pokreće podnošenjem registracione prijave elektronskim putem. Pored toga, propisano je šta se podnosi uz registraconu prijavu, da podnosilac može dopuniti registracionu prijavu i dokumentaciju potrebnu za registraciju do donošenja rješenja o registraciji, potpisivanje elektronske prijave i dokumenata, digitalizacija dokumenata, kao i validacija elektronskog potpisa kao i da nadležni organ za registraciju postupak registracije može pokrenuti po službenoj dužnosti, u skladu sa Zakonom. Propisana je obaveza da se svaka promjena u društvu mora registrovati u roku od 7 dana od dana nastale promjene. U posljednjem stavu predviđena je obaveza donošenja podzakonskog akta, kojim će se bliže razraditi obrazac registracione prijave, dokumentacija potrebna za registraciju i uputstvo za popunjavanje registracione prijave, kao i bliži način dostavljanja.

Odredbama člana 20, 21 i 22 propisano je ko se smatra licem ovlašćenim za podnošenje registracione prijave za privredne, odnosno druge subjekte i stečajnu masu u zavisnosti od obavljanja djelatnosti ili statusa privrednog subjekta, kao što su stečaj i likvidacija.

U članu 23 propisana je odgovornost podnosioca registracione prijave za vjerodostojnost i tačnost podataka i dokumenata koje dostavljaju nadležnom organu za registraciju.

Članom 24 utvrđena je obaveza nadležnog organa za registraciju da podnosiocu registracione prijave izda potvrdu o prijemu registracione prijave, u elektronskom obliku.

Članom 25 definisana obaveza nadležnog organa da ispita ispunjenost uslova za postupanje po registracionoj prijavi. Uslovi koji moraju biti ispunjeni su sadržani u tački 1-9 ovog člana. Stavom 2 propisana je obaveza organa koji vode registre na koji se odnosi podaci iz stava 1, tačka 6, da nadležnom organu za registraciju omoguće pristup tim podacima, dok je stavom 3 propisano da u slučaju da nadležni organ za registraciju utvrdi da podaci iz registracione prijave i dostavljene dokumentacije i podaci upisani u te registre nijesu istovjetni, zahtijevaće od podnosioca prijave da bez odlaganja izmijeni podatke u registracionoj prijavi.

Član 26 propisuje da do donošenja rješenja o registraciji, ovlašćeno lice za podnošenje registracione prijave može da odustane od postupka registracije, o čemu će nadležni organ donijeti rješenje o obustavi postupka, 3 dana od dana prijema tog obavještenja. Pored toga, propisano je da u slučaju odustanka o postupka registracije, ovlašćeno lice za podnošenje prijave nema pravo na povraćaj naknade za registraciju.

Članom 27 propisano je donošenje, sadržaj i dostavljanje rješenja o registraciji. Stavom 1 propisano je da će nadležni organ za registraciju donijeti rješenje o registraciji u roku od 3 radna dana od dana prijema uredne registracione prijave i dokumentacije potrebne za registraciju. Propisano je da se rješenjem o registraciji

osnivanja privrednog ili drugog subjekta dodjeljuje registracioni broj, poreski identifikacioni broj (PIB) i carinski broj obveznika carine. Stavom 3 je određeno da se prilikom svake registracije promjene podatka privrednom i drugom subjektu uz registracioni broj dodaj i broj promjene. Ako nadležni organ za registraciju utvdi da nijesu ispunjeni uslovi za registraciju ili da je registraciona prijava i dokumentacija potrebna za registraciju neuredna, odnosno nepotpuna, donijeće rješenje o odbijanju registracije, u roku od tri radna dana od dana podnošenja registracione prijave, sa obavezom da ga dostavi podnosiocu registracione prijave, odmah po donošenju. Posljednjim stavom je propisana obaveza nadležnog organa za registraciju da izvrši registraciju po neblagovremenoj registracionoj prijavi, uz obavezu podnošenja zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka prijave nadležnom organu, u roku od sedam dana od dana registracije.

Članom 28 propisano je da registracioni broj sadrži identifikacionu oznaku i redni broj, te da će bliži sadržaj identifikacionog broja i način dodjeljivanja propisati Ministarstvo.

Član 29 utvrđuje da privredni subjekti pored registarskog broja moraju sadržati i evropski jedinstveni identifikator („EUID“) koji će biti zajednički za sve privredne subjekte registrovane u Crnoj Gori. Cilj dodjeljivanja EUID-a je da bi se preko sistema interkonekcije registara privrednih subjekata nesporno moglo ustanoviti da su ti privredni subjekti registrovani u Crnoj Gori. Takođe, propisano je da bliži sadržaj i način dodjeljivanja EUID broja propisuje Ministarstvo

Članom 30 propisano je da se postupak registracije rezervacije naziva pokreće podnošenjem registracione prijave, te da će nadležni organ za registraciju rezervisati naziv za upotrebu podnosioca prijave i to na period od 90 dana od dana donošenja rješenja o registraciji, a nakon isteka tog perioda će se smatrati da je naziv slobodan. Utvrđeno je i da podnosilac registracione prijave koji je rezervisao naziv, može da prenese rezervaciju naziva na drugo lice, u periodu trajanja rezervacije naziva, dakle tokom perioda od 90 dana.

Članom 31 je propisana zabrana retroaktivnog unosa podataka koji se odnose na osnivanje, promjene i brisanje privrednih i drugih subjekata, kao i unos promjene i brisanja drugih podataka koji se registruju u CRPS. Ova zabrana je naročito vezana za odredbu člana 18, stav 5 kojim je propisano da se podaci i dokumenti upisuju u CRPS prema vremenu njihovog dostavljanja.

Član 32 uređuje da se može vršiti ispravka podataka tehničkog karaktera, u CRPS, te se utvrđuje šta se smatra pod ispravkom koja je tehničkog karaktera. Dodatno, utvrđuje se rok od tri radna dana u kojem je potrebno izvršiti ispravku, bilo da je podniet zahtjev ili organ postupa po službenoj dužnosti, dok će se rješenje o ispravci podatka podnosiocu zahtjeva dostaviti odmah po donošenju.

Članom 33 propisano je da se protiv rješenja nadležnog organa za registraciju, može izjaviti žalba nadležnom ministarstvu, u roku od 15 dana od dana objavljivanja rješenja na zvaničnoj internet stranici CRPS-a, te da žalba ne odlaže izvršenje rješenja.

Članom 34 propisano je da se upis i objavljivanje zabilježbe vrši na osnovu zahtjeva ili po službenoj dužnosti, u roku od tri radna dana od dana dostavljanja zahtjeva ili

saznanja, te da je nadležni organ za registraciju dužan je da nakon upisa zabilješke u CRPS, podatke objavi na zvaničnoj internet stranici CRPS-a i učini ih dostupnim kroz izvod ili donese rješenje o odbijanju ako zahtjev smatra neosnovanim.

Članom 35 propisano je objavljivanje registrovanih podataka u CRPS. Propisano je da se podaci registrovani u CRPS objavljuju na internet stranici CRPS-a danom registracije. Stavom 2 i 3 propisano je da u slučaju bilo kakvih odstupanja podataka i dokumenata upisanih i objavljenih na internet stranici CRPS u odnosu na podatke i dokumenta koji se koriste u pravnom prometu, tačnim se smatraju podaci i dokumenta upisani i objavljeni u CRPS, kao i da kada je posebnim propisima utvrđena obaveza objavljivanja akata, dokumenata, podataka ili informacija, nadležni organ za registraciju će ta akata, dokumenata, podatke ili informacije objaviti na internet stranici CRPS-a. Cilj ove odredbe jeste obezbjeđivanje što veće transparentnosti podataka i dokumenata koji se nalaze u CRPS. Novinu predstavlja uvođenje obaveze objavljivanja velikog obima podataka na zvaničnoj internet stranici CRPS-a. Potrebno je istaći da je jedan od zahtjeva Direktive 2019/1151 o izmjeni Direktive (EU) 2017/1132 u pogledu upotrebe digitalnih alata i postupaka u pravu društava da države članice osiguravaju da se objavljivanje dokumenata i informacija iz člana 14 Direktive sprovodi tako što ih čine javno dostupnim u registru. Dodatno, navedenom Direktivom je propisano da u slučaju bilo kakvih odstupanja navedenih u članu 16 Direktive, prednost treba dati dokumentima i informacijama koji su dostupni u registru.

Članom 36 propisana je subsidijarna primjena pravila upravnog postupka na postupak registracije i postupa po žalbi.

U poglavlju IV. Korišćenje, zaštita i čuvanje podataka iz CRPS-a (član 37-41) uređuju se pitanja korišćenja podataka iz Registra, Zaštita i čuvanje podataka kao i njihovo objavljivanje na internet stranici, pristup dokumentima i podacima upisanim u CRPS, odgovornost nadležnog organa za registraciju u pogledu istovjetnosti, vjerodostojnosti i tačnosti podataka koji se registruju.

Članom 37 propisano je da podatke iz CRPS-a može da koristi Ministarstvo za vršenje poslova iz svoje nadležnosti u skladu zakonom, a pored toga da državni organi, organi državne uprave, organi lokalne samouprave, odnosno lokalne uprave i drugi organi i organizacije mogu da koriste podatke iz CRPS-a za obavljanje poslova iz svoje nadležnosti, ako su za korišćenje tih podataka ovlašćeni zakonom. Propisana je obaveza ovih organa i organizacija da obezbijede zaštitu podataka koje koriste od slučajnog ili neovlašćenog pristupa, korišćenja, obrade i prosljeđivanja, u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti. Propisana je i mogućnost da se podaci iz CRPS-a mogu koristiti za statističke, naučne, istraživačke i druge namjene, bez navođenja privrednog društva, drugog subjekta, na koga se podaci odnose, u skladu sa zakonom.

Članom 38 propisana je obaveza zaštite i čuvanje podataka u CRPS. U tom smislu utvrđeno je da se Podaci u CRPS-u upisuju, mijenjaju, brišu, čuvaju i koriste za namjene utvrđene ovim zakonom, a za druge namjene na osnovu pisane saglasnosti lica čiji se podaci obrađuju, u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o

ličnosti. Pored toga, propisana je obaveza nadležnog organa za registraciju da navedene podatke čuva najmanje pet godina nakon brisanja iz CRPS-a privrednog ili drugog subjekta. Propisana je i obaveza nadležnog organa za registraciju da svu dokumentaciju koju privredni ili drugi subjekti podnose prilikom registracije osnivanja čuva u registrima u formatu koji su u čitljivom i pretraživom formatu ili kao strukturirani podaci.

Članom 39 propisano je koji se podaci i dokumenta objavljuju na internet stranici CRPS-a danom registracije. Važno je napomenuti da je jedan od glavnih zahtjeva Direktive 2019/1151 povećanje transparentnosti odnosno dostupnosti podataka koji se objavljuju u registru. Dodatno, Direktivom se taksativno navodi šta od podataka odnosno dokumenata mora biti javno dostupno u registru. U skladu sa tim je i formulisan i član 40.

Članom 40 uređuje pristup dokumentima i podacima upisanim u CRPS. Kako je propisano, nadležni organ za registraciju će po zahtjevu podnosioca, izdati elektronske kopije dokumenata i podataka iz člana 39 ovog zakona, osim ako su isti dostavljeni prije 1. januara 2012. godine. Ovaj član je uveden radi usklađivanja sa Direktivom 2019/1151 a ima za cilj povećanje transparentnosti i dostupnosti podataka i dokumenata iz registra.

Članom 41 propisana je odgovornost nadležnog organa za registraciju na način da nadležni organ za registraciju uvidom u Centralni registar stanovništva Crne Gore, Registar novčanih kazni i prekršajne evidencije i ostale odgovarajuće registre vrši provjeru podataka dostavljenih u registracionoj prijavi i odgovoran je za njihovu tačnost i vjerodostojnost, dok za podatke koje nije u mogućnosti da provjeri uvidom u pomenute, nadležni organ za registraciju odgovara za istovjetnost sa podacima iz registracione prijave i dokumentacije potrebne za registraciju. Na ovaj način je povećana odgovornost nadležnog organa za registraciju, koji je do sada bio isključivo odgovoran za istovjetnost podataka, na način da je obavezan da provjerava podatke koji su već upisani u odgovarajuće registre.

U poglavlju V. Naknade za registraciju (član 42) uređuje se obaveza plaćanje naknada za postupak registracije, rezervacije naziva, uvid u spise, unos i brisanje zabilježbe, izdavanje potvrda i izvoda, evidenciju ostavke, postupanje po zahtjevu i slično. Obaveza plaćanja naknade nastaje danom podnošenja registracione prijave, odnosno danom podnošenja zahtjeva. Dodatno, utvrđeno je da će kriterijume za određivanje naknade i visinu naknade propisati nadležno ministarstvo kao i da sredstva od naknada čine prihod Budžeta Crne Gore.

U poglavlju VI. Nadzor (član 43) utvrđeno je da nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donijetih na osnovu ovog zakona vrši ministarstvo nadležno za poslove finansija.

U poglavlju VII. Kaznene odredbe (član 44) propisane su kazne u iznosu od 500 eura do 20.000 eura za privredni ili drugi subjekat ukoliko nadležnom organu za registraciju dostavi neblagovremenu registracionu prijavu, odnosno ukoliko dostaci podatak ili dokument koji nije vjerodostajan i tačan.

U poglavlju VIII. Prelazne i završne odredbe (član 45-48) uređena su pitanja koja se odnose na obvezu donošenja podzakonskih akata (član 45) i uspostavljanje Centralnog registra privrednih i drugih subjekata (član 46). Kada je riječ o završnim odredbama, uređeno je pitanje odložene primjene odredbi i stupanje na snagu zakona i pojedinih posebnih odredbi (članovi 47 i 48).

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA

OBRAZAC

PREDLAGAČ PROPISA

MINISTARSTVO FINANSIJA

NAZIV PROPISA

Nacrt zakona o registraciji privrednih i drugih subjekata

1. Definisanje problema

- Koje probleme treba da riješi predloženi akt?

Jedan od ključnih razloga za donošenje ovog zakona jeste podnormiranost u oblasti registracije privrednih i drugih subjekata, što proizvodi dosta nejasnoća u postupanju, a onda i različitu i nejedinstvenu praksu kao i suprotna tumačenja. Do sada, registracija je Zakonom o privrednim društvima bila obuhvaćena kroz Dio Deveti – Registracija, koji se sastojao od 6 odredbi. Imajući u vidu kompleksnost i značaj postupka registracije, evidentno je da ova oblast nije dovoljno razrađena ZPD-om, te uprkos činjenici da je novi ZPD usvojen 2020. godine, dio koji se odnosi na registraciju privrednih subjekata se nije značajnije mijenjao. Sa druge strane, postoji niz odredbi kroz ZPD koji se odnose na registraciju u CRPS, s tim što su za neke oblike obavljanja djelatnosti odredbe manje ili više razrađene, dok za druge uopšte nijesu, što je upravo razlog različitog tumačenja i nejednakog postupanja u praksi.

- Koji su uzroci problema?

Uzroci problema ogledaju se prije svega u podnormiranosti Zakona o privrednim društvima, u dijelu koji se odnosi na registraciju privrednih subjekata. Iako postoji Pravilnik o postupku registracije, bližoj sadržini i načinu vođenja Centralnog registra privrednih subjekata, isti se u najvećoj mjeri fokusira na dokumentaciju koja se dostavlja za registraciju (jer osnov za širu razradu nije ni dat Zakonom o privrednim društvima), dok mnoga pitanja od značaj za registraciju kao i za unapređenje funkcionisanja samog Registra ostaje neuređeno.

- Koje su posljedice problema?

Centralni registar privrednih subjekata predstavlja najvažniji registar za privredu, jer se u tom registru upisuju svi privredni subjekti u Crnoj Gori (kao i neki koji ne obavljaju privrednu djelatnost). Nepostojanje jasnih procedura i samog toka registracionog postupka, načina dostavljanja dokumentacije, objavljivanja podataka i dokumenata, ostavlja prostor za različita tumačenja i stvaranje neujednačene prakse. Neujednačena praksa i nejednako postupanje loše utiče na poslovni ambijent i investicionu klimu. Dodatno, nepostojanje dobrih procedura o samom vođenju evidencije podataka u Registru, dovodi do loših, netačnih i neažurnih baza podataka i nemogućnosti da se Registar uvezuje sa drugim registrima, a to se naročito odnosi na uvezivanje sa registrima zemalja Evropske unije.

- Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?

Nepostojanje jasnih i efikasnih procedura za registraciju privrednih i drugih subjekata, nemogućnost za postpunu elektronsku registraciju i nekvalitetna baza podataka u samom Registru ima loše efekte kako na javni, tako i na privatni sektor. Dobre baze podataka i efiskane procedure su nešto što je prioritet svake dobre državne uprave, a to je od naročitog značaja imajući u vidu da Crna Gora u procesu pristupanja Evropskoj uniji. Nažalost, i Programom ekonomskih reformi 2023-2025, postupak registracije privrednih subjekata prepoznat kao jedna od regulatornih barijera je koji je komplikovan i podrazumijeva uključivanje nekoliko institucija (zavisno od vrste privrednog subjekta koji se registruje), od kojih je najvažnija Poreska uprava, odnosno Centralni registar privrednih subjekata (CRPS), koji vrši registraciju. Ovo nedvosmisleno ukazuje da je potrebno unaprijediti stanje u ovoj oblasti.

- Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?

Kao što je pomenuto, registracioni postupak ne smije da predstavlja regulatornu barijeru, već da bude jedan od simbola povoljnog poslovnog ambijenta. Dakle, neophodno je unapređenje u ovoj oblasti kako bi se doprinijelo brzom i efiksnom registracionom postupku. Dodatno, kako je uspostavljanje elektronske registracije jedan od uslova Direktive 2019/1151, sa kojom je Predlog zakona usaglašavan, status quo opcija nije dobro rješenje imajući u vidu da je neophodno raditi na daljem unapređenju i usglašavanju sa evrospkom regulativom.

2. Ciljevi

- Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?

Cilj donošenja ovog zakona je da se sva pitanja koja se odnose na registraciju sistematizuju na jedno mjesto i propišu jasna pravila postupka od osnivanja, preko promjena do prestanka privrednog ili drugog subjekta. Dodatno, veoma je važno napomenuti da se, pored privrednih subjekata koji su prepoznati Zakonom o privrednim društvima (preduzetnik, ortačko društvo, komanditno društvo, društvo sa ograničenom odgovornošću, akcionarsko društvo i dio stranog društva), u CRPS registruju i subjekti koji nijesu prepoznati ZPD-om, a ne mogu se podvesti pod član 3 ovog Zakona („Ovaj zakon primjenjuje se i na privredna društva koja su osnovana u skladu sa posebnim zakonom i drugim propisom”). Tu se prije svega misli na: nevladine organizacije, ustanove, kooperative, zadruge, i sl. Pored toga, određeni subjekti koji se registruju u CRPS ne obavljaju privrednu djelatnost (npr. javna ustanova) a imaju obavezu registracije u CRPS. To znači da za određene subjekte koji se registruju u CRPS ne postoje zakonske odredbe koje razrađuju postupak registracije tih subjekata, a kao što je prethodno navedeno ZPD se ne može primijeniti na njih. Pored odredbi ZPD-a koji se odnose na registraciju, postoji i Pravilnik o postupku registracije, bližoj sadržini i načinu vođenja Centralnog registra privrednih subjekata kojim je propisana dokumentacija koja se dostavlja za registraciju. Ipak, ono što je nedostajalo u pravnom okviru jeste da se „životni ciklus” privrednog ili drugog subjekta, sa aspekta registracije, opiše od početka (osnivanja), tokom trajanja (sve izmjene) do kraja (prestanka). Važno je istaći da je sistematizovanje registracije privrednih i drugih subjekata u jedan zakon racionalno rješenje. Jer, imajući u vidu da se u CRPS pored privrednih upisuju i drugi subjekti ali i stvarni vlasnici i stečajna masa, moglo se pristupiti izradi više propisa ili kreiranju nekoliko registara, što ne bi bilo praktično ni sa aspekta troškova.

- Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.

Pitanje unapređenja postupka registracije je već dugi niz godina važna tema promovisana kako od strane Vlade tako i od strane privrednih udruženja kao mjera sa ciljem unapređenja poslovnog ambijenta. Takođe Programom ekonomskih reformi 2023-2025, postupak registracije privrednih subjekata prepoznat kao jedna od regulatornih barijera je koji je komplikovan i podrazumijeva uključivanje nekoliko institucija (zavisno od vrste privrednog subjekta koji se registruje), od kojih je najvažnija Poreska uprava, odnosno Centralni registar privrednih subjekata (CRPS), koji vrši registraciju. Ovo nedvosmisleno ukazuje da je potrebno unaprijediti stanje u ovoj oblasti. Ova inicijativa bila je dio Plana rada Savjeta za konkurentnost u 2022. godini odnosno, Sekretarijat Savjeta za konkurentnost je nakon konsultacija sa Ministarstvom ekonomskog razvoja i turizma i EBRD-om prepoznat kao koordinator RG za izradu propisa o registraciji privrednih i drugih subjekata. Dodatno, imajući u vidu da je kroz PER 2023-2025, postupak registracije prepoznat kao regulatorna barijera, jasno je da postoji opredjeljenje da se radi na unapređenju ove oblasti. Takođe, PER-om je kao prioritarna reformska mjera broj 7 prepoznata

elektronska registracija. Konkretno, elektronska registracija preduzeća podrazumijeva da se cjelokupan proces osnivanja privrednog i drugog subjekta (od rezervacije imena do momenta kada subjekat može da obavlja pravne radnje), odvija elektronski i time učini efikasnijim. Usvajanjem ovog Zakona, uspostavljanje elektronske registracije se u velikom mjeri olakšava, imajući u vidu da rješenje predviđaju velike novine u dijelu podataka koje će CRPS prikupljati o objavljujati na svojoj stranici, kao i da će podaci objavljeni u Registru imati prednost u odnosu na podatke objavljene na drugim platformama. Reformska agenda Crne Gore 2024-2027 predviđa da usklađivanjem sa Zakonom o registraciji privrednih subjekata, novi Zakon o registraciji privrednih subjekata će prepoznati i definisati status aktivnih i neaktivnih preduzeća. Registar preduzeća će se redovno ažurira radi brisanja ugašenih preduzeća iz registra (u skladu sa Zakonom o registraciji privrednih subjekata). Biće osigurana konzistentnost između registra dužnika Centralne banke Crne Gore (CBCG) i registra preduzeća (trenutna neusklađenost 15% preduzeća sa blokiranim računima nijesu prikazana kao dužnici u registrima preduzeća). Postignuta će biti 100% usklađenost između registra CBCG i registra preduzeća. Imajući u vidu da bez kvalitetnih registara odnosno vjerodostojnih i ažurnih podataka u njima sistemi ne mogu funkcionisati, od suštinske važnosti za kvalitetnu bazu podataka CRPS-a predstavlja uvođenje novih statusa aktivan/neaktivan/ u prekidu, shodno novom Zakonu o registraciji privrednih i drugih subjekata. Naime, važeća regulativa u Crnoj Gori ne daje osnov za „čišćenje“ baze podataka, dok su zemlje iz regiona koje su imale sličan problem da u registru privrednih subjekata postoji veliki broj neaktivnih preduzeća, odrade proces velikog „čišćenja“ baze, za koju su osnov našli u zakonom definisanim procedurama. Iz ovog razloga, kao jedan od ključnih preduslova funkcionisanja CRPS-a jeste upravo obezbjeđenje baze podataka koja će biti tačna odnosno ažurna i potpuna. Navedeno će biti omogućeno upravo kroz uvođenje novog statusa aktivan/neaktivan Zakonom o registraciji privrednih i drugih subjekata, kojim se daje dobar osnov za „čišćenje“ registra. Dakle, status neaktivan će se dodjeljivati po službenoj dužnosti, privrednom i drugom subjektu kada po isteku kalendarske godine u kojoj je bio dužan da dostavi godišnji finansijski izvještaj, u skladu sa posebnim zakonom isti ne dostavi nadležnom organu, ili privrednom subjektu koji nije uskladio organizaciju i izvršio registraciju promjene podataka. Upravo će dodjeljivanje statusa neaktivan upućivati da predmetna društva nemaju aktivnosti, ne ispunjavaju zakonske obaveze i da su u problemu. Kako je prema važećoj regulativi privrednom društvu moguće dodijeliti status „aktivan“ i „obrisan“, usvajanje novog Zakona o registraciji privrednih i drugih subjekata će zahtijevati nadogradnju postojećeg softvera u CRPS. Ujedno, u cilju razmjene podataka sa kojima raspolažu pojedinačne institucije biće neophodno obezbijediti kontinuiranu saradnju, umrežavanje postojećih registara kao i jačanje administrativnih kapaciteta. Konkretno, trenutno su tri strateška dokumenta uvrstila ovu temu u svoje agende i predvidjela rokove za realizaciju. To su: Reformska agenda Crne Gore 2024-2027, Program ekonomskih reformi za Crnu Goru 2024-2026 i Fiskalna strategije Crne Gore za period 2024-2027. godine.

3. Opcije

- Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati „status quo“ opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).

Zadržavanje opcije „status quo“ nije dobro rješenje, imajući u vidu potrebu za unapređenjem registracionog postupka ali i obaveze usaglašavanja sa EU regulativom. Imajući u vidu kompleksnost i značaj postupka registracije, evidentno je da ova oblast nije dovoljno razrađena ZPD-om, te uprkos činjenici da je novi ZPD usvojen 2020. godine. Podzakonskim aktima je bio razrađen postupak registracije, ali u nedovoljnoj mjeri. Prvo, Uputstvom o radu Centralnog registra privrednih subjekata i obrascima za upis ("Službeni list CG", broj 20/12), a kasnije i Pravilnikom o postupku registracije, bližoj

sadržini i načinu vođenja Centralnog registra privrednih subjekata ("Sl. list CG", br. 98/20 i 115/20) propisuje se postupak registracije, jedinstveni obrazac registracione prijave, bliži sadržaj i način vođenja Centralnog registra privrednih subjekata, međutim razlozi za donošenje Zakona o registraciji privrednih i drugih subjekata bi se moglo podijeliti u četiri grupe i to:

- a) podnormiranost oblasti postupka registracije privrednih i drugih subjekata
- b) usaglašavanje sa EU regulativom
- c) kreiranje posebnih pravila registracionog postupka i ažurne i tačne baze podataka u CRPS
- d) unapređenje poslovnog ambijenta kroz stvaranje uslova za brz i jednostavan postupak registracije.

- **Obrazložiti preferiranu opciju?**

Kao što je već navedeno, osim što je unapređenje postupka registracije prepoznato i u ključnim dokumentima koji se tiču ekonomskih politika, neophodno je i usaglašavanje sa EU regulativom.

Jedan od ključnih razloga za donošenje ovog zakona jeste podnormiranost u oblasti registracije privrednih i drugih subjekata, što proizvodi dosta nejasnoća u postupanju, različitu i nejedinstvenu praksu kao i suprotna tumačenja. Do sada, registracija je Zakonom o privrednim društvima (u daljem tekstu: ZPD) bila obuhvaćena kroz Dio Deveti – Registracija, koji se sastojao od 6 odredbi. Imajući u vidu kompleksnost i značaj postupka registracije, evidentno je da ova oblast nije dovoljno razrađena ZPD-om, te uprkos činjenici da je novi ZPD usvojen 2020. g., dio koji se odnosi na registraciju privrednih subjekata se nije značajnije mijenjao. Sa druge strane, postoji niz odredbi kroz ZPD koji se odnose na registraciju u CRPS, s tim što su za neke oblike obavljanja djelatnosti odredbe manje ili više razrađene, dok za druge uopšte nijesu, što je upravo razlog različitog tumačenja i nejednakog postupanja u praksi. Cilj donošenja ovog zakona je da se sva pitanja koja se odnose na registraciju sistematizuju na jedno mjesto i propišu jasna pravila postupka od osnivanja, preko promjena do prestanka privrednog ili drugog subjekta. Veoma je važno napomenuti da se, pored privrednih subjekata koji su prepoznati Zakonom o privrednim društvima (preduzetnik, ortačko društvo, komanditno društvo, društvo sa ograničenom odgovornošću, akcionarsko društvo i dio stranog društva), u CRPS registruju i subjekti koji nijesu prepoznati ZPD-om, a ne mogu se podvesti pod član 3 ovog Zakona („Ovaj zakon primjenjuje se i na privredna društva koja su osnovana u skladu sa posebnim zakonom i drugim propisom”). Tu se prije svega misli na: nevladine organizacije, ustanove, kooperative, zadruge, i sl.

Pored toga, određeni subjekti koji se registruju u CRPS ne obavljaju privrednu djelatnost (npr. javna ustanova) a imaju obavezu registracije u CRPS. To znači da za određene subjekte koji se registruju u CRPS ne postoje zakonske odredbe koje razrađuju postupak registracije tih subjekata, a kao što je prethodno navedeno ZPD se ne može primijeniti na njih. Pored odredbi ZPD-a koji se odnose na registraciju, postoji i Pravilnik o postupku registracije, bližoj sadržini i načinu vođenja Centralnog registra privrednih subjekata kojim je propisana dokumentacija koja se dostavlja za registraciju. Ipak, ono što je nedostajalo u pravnom okviru jeste da se „životni ciklus” privrednog ili drugog subjekta, sa aspekta registracije, opiše od početka (osnivanja), tokom trajanja (sve izmjene) do kraja (prestanka). Važno je istaći da je sistematizovanje registracije privrednih i drugih subjekata u jedan zakon racionalno rješenje. Jer, imajući u vidu da se u CRPS pored privrednih upisuju i drugi subjekti ali i stvarni vlasnici i stečajna masa, moglo se pristupiti izradi više propisa ili kreiranju nekoliko registara, što ne bi bilo praktično ni sa aspekta troškova.

Prilikom izrade Zakona o registraciji privrednih i drugih subjekata, ukazala se potreba za usaglašavanjem sa EU regulativom. Konkretno, u ovom slučaju to se odnosi na Direktivu 2019/1151, koja se odnosi na osnivanje privrednih društava putem interneta, upis podružnica u registar i podnošenje dokumenata i informacija putem interneta. Jedan od najvažnijih zahtjeva direktive jeste omogućavanje osnivanja društava putem interneta i obezbjeđivanje što veće transparentnosti podataka i dokumenata koje se registru dostavljaju u postupku osnivanja, izmjene i brisanja. Dakle, važan segment rada i funkcije CRPS-

a, a koji je razrađen i direktivama EU su transparentnost, dostupnost, ažurnost i tačnost podataka. Takođe, novina je da shodno odredbama Direktive podaci i dokumenta moraju biti dostupni u registru, odnosno moraju se objavljivati na stranici registra a ne u Službenom listu kako je to do sada bio slučaj. Iako je to standard u drugim zemljama, CRPS do sada na svojoj zvaničnoj internet stranici nije pružao informacije o ukupnom broju privrednih i drugih subjekata, razvrstavao ih na aktivne i neaktivne, obezbjeđivao informacije o statističkim podacima i dodatnim analizama koje se odnose na privredne i druge subjekte koji se registruju u CRPS. Ovim Zakonom je sve navedeno predviđeno. Cilj je da se CRPS bude registar sa tačnim, ažurnim i javno dostupnim podacima koji će se pristupanjem Crne Gore Evropskoj uniji moći povezati sa drugim registrima i razmjenjivati vjerodostojne podatke i dokumenta. Na taj način, daje se doprinos lakšoj integraciji Crne Gore u unutrašnje tržište Evropske unije, kao i rastu privlačnosti crnogorskog dijela unutrašnjeg tržišta za strane investicije i različite kompanije iz ostalih država članica.

4. Analiza uticaja

- **Na koga će i kako će najvjerovatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne**

Stvaranje brzog i jednostavnog registracionog postupka, uspostavljanje potpune elektronske registracije i kreiranje tačne i ažurne baze Registra imaće direktan pozitivan uticaj i na javni sektor i na privatni sektor. Dakle, usvajanjem predloženih rješenja će se unaprijediti poslovni ambijent, stvoriti veća pravna sigurnost i kreirati tačna i ažurna baza, sa podacima sa kojima se kasnije može raspolagati u većoj mjeri do sada i vršiti adekvatne analize od strane javnog i privatnog sektora.

Postupak registracije privrednih i drugih subjekata je kompleksan i u tom smislu je važno propisati jasna pravila ovog postupka (koja se u mnogome razlikuju od upravnog postupka) kako bi se stekla pravna sigurnost a time obezbijedilo jedinstveno postupanje u praksi umjesto da se zbog nepostojanja jasnih pravila postupanje u praksi razlikuje zavisno od tumačenja pojedinaca.

Takođe, ono što je suštinski važno za kvalitetnu bazu podataka CRPS-a, a jasno je da bez dobrih registara odnosno vjerodostojnih i ažurnih podataka u njima sistemi ne mogu funkcionisati, jeste uvođenje novih statusa registrovan: aktivan/neaktivan/u prekidu, u sečaju, u likvidaciji i obrisani. Kao preduslov funkcionisanja CRPS-a, važno je da baza podataka bude tačna tj. ažurna i potpuna. Važeća regulativa ne daje osnov za „čišćenje“ baze.

- **Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima).**

Primjena propisa neće izazvati troškove građanima i privredi, već će imati pozitivni efekat. Pozitivni efekti i koristi koje donosi predloženi zakon omogućava unapređenje uslova poslovanja, stimuliše privrednu aktivnost, unapređuje konkurentnost, dobro poslovno okruženje i investicioni ambijent čime se podstiče stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.

Zakonom o registraciji privrednih i drugih subjekata (čl. 42) uređuje se obaveza plaćanje naknada za postupak registracije, unospromjene i brisanja drugih podataka koji se registruju u CRPS, registraciju upisa, promjene i brisanja stečajnih masa u CRPS, registraciju rezervacije i prenosa naziva društva, uvida u spise koji nijesu objavljeni na internet stranici CRPS-a, unosa i brisanja zabilježbe koje se odnose na podatke koji se registruju, izdavanje potvrda i izvoda iz CRPS-a, kao i izdavanje dokumenta od CRPS-a. Obaveza plaćanja naknade nastaje danom podnošenja registracione prijave, odnosno danom podnošenja zahtjeva, što je i do sad bila obaveza važećim Zakonom o privrednim društvima i Pravilnikom o određivanju kriterijuma i visini naknade za registraciju privrednih subjekata u centralnom registru privrednih subjekata.

- **Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti.**

Implementacija Zakona neće izazvati troškove.

- **Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.**

Postupak registracije privrednih subjekata predstavlja jedan od najvažnijih segmenata poslovnog ambijenta i ključnih indikatora za praćenje konkurentnosti zemlje. Jednostavan i brz registracioni postupak utiče na stvaranje povoljnog poslovnog okruženja i dobre investicione klime.

- **Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.**

Zakon neće proizvesti nova administrativna opterećenja i biznis barijere, već mu je upravo cilj da podstiče unapređenje poslovnog ambijenta i uklanjanje biznis barijera time što će se unaprijediti registracioni postupak i povećati transparentnost i dostupnost podataka i dokumenata u CRPS-u.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- **Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?**

Implementacija propisa ne zahtijeva izdvajanje sredstava iz budžeta Crne Gore.

- **Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.**

Kako je i gore navedeno implementacija propisa ne zahtijeva izdvajanje sredstava iz budžeta Crne Gore.

- **Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.**

Implementacija propisa neće uticati na stvaranje međunarodnih obaveza.

- **Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijeđena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?**

Implementacija propisa ne zahtijeva izdvajanje sredstava iz budžeta Crne Gore.

- **Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteci finansijske obaveze?**

Usvajanjem propisa je predviđeno donošenje podzakonskih akata, od kojih će Odluka o naknadama u CRPS izazvati finansijske obaveze. Taj podzakonski akt već postoji i proizilazi iz važećeg Zakona o privrednim društvima. Dakle, odnosi se na naknade za registraciju u CRPS.

- **Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?**

Implementacijom propisa neće se ostvariti prihod za budžet Crne Gore.

- **Obrazložiti metodologiju koja je korišćenja prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.**

Propis neće uzrokovati finansijske izdatke/prihode.

- **Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.**

Propis ne uzrokuje finansijske izdatke/prihode.

- **Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?**

Ministarstvo finansija je Predlagač propisa i imalo je dva predstavnika u Radnoj grupi za izradu Zakona, koja je funkcionisala pod Savjetom za konkurentnost.

- **Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Obrazložiti.**

Predstavnici Ministarstva finansija su bili članovi Radne grupe i tokom rada nijesu imali primjedbe na tekst propisa, odnosno saglasni su sa usaglašenim tekstom propisa na nivou RG.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- **Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertska podrška i ako da, kako.**

Propis je rezultat rada međuresorne Radne grupe (18 članova) čijim je radom koordinirao Sekretarijat Savjeta za konkurentnost i koja je uključivala predstavnike privrednih udruženja.

- **Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije).**

U okviru Radne grupe za pripremu Predloga zakona o registraciji privrednih i drugih subjekata učešće su

uzele sve relevantne zainteresovane strane: predstavnici privatnog sektora (Privredna komora, Unija poslodavaca, Udruženje pravnika CG, Američka privredna komora, Savjet stranih investitora, Asocijacija menadžera, Udruženje preduzetnica), javnog sektora (Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma, Ministarstvo finansija, Ministarstvo javne uprave, Poreska uprava) i Sekretarijata Savjeta za konkurentnost, kao koordinator Radne grupe.

Finalni izvještaj o progresu rada Radne grupe za izradu propisa o registraciji privrednih i drugih subjekata usvojen je na sjednici Savjeta za konkurentnost, koja je održana 10. marta 2023. godine, i sadrži pregled svih aktivnosti koje je RG realizovala u prethodnom periodu, pregled ko je dostavljao komentare i u kojoj fazi procesa, kao i tekst Zakona usvojen na Radnoj grupi.

- **Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.**

Nakon sprovedne javne rasprave, u Izvještaju o sprovedenoj javnoj raspravi biće navedeni svi pristigli komentari, predlozi i sugestije i pregled usvojenih odnosno odbijenih predloga.

Link za javne rasprave: <https://www.gov.me/clanak/izvjestaj-o-sprovedenoj-javnoj-raspravi-o-nacrtu-zakona-o-registraciji-privrednih-i-drugih-subjekata>.

Proces izrade Nacrta zakona trajao je 10 mjeseci. U tom periodu radna grupa je imala 3 ciklusa usaglašavanja teksta među članovima RG, koji su dostavili veliki broj predloga i sugestija za unapređenje teksta. Svi predlozi i sugestije su razmatrani u okviru rada radne grupe i implementirani u Nacrt Zakona. Na finalnom sastanku RG koji je održan 20. januara 2023. godine, sva otvorena pitanja su diskutovana i tekst je usaglašen među svim članovima Radne grupe.

7. Monitoring i evaluacija

- **Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?**

Ne predviđaju se problemi u primjeni navedenog propisa.

- **Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?**

Potrebno je obezbijediti efikasan nadzor, kako bi se primjenjivale odredbe Zakona i obezbijedilo nesmetana implementacija Zakona.

- **Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?**

Glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenost ciljeva su:

- 1) Broj registrovanih privrednih i drugih subjekata,
- 2) Broj podnijetih elektronskih prijava,
- 3) Broj objavljenih registrovanih podataka na sajtu CRPS-a,
- 4) Broj dodijeljenih statusa privrednim i drugim subjektima,
- 5) Veća transparentnost,
- 6) Unapređenje registracionog postupka i baze Registra.

- **Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?**

Za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa biće zaduženo Ministarstvo finansija.

Datum i mjesto

22. jul 2025. godine
Podgorica

